

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Alia aduersus vniuocationem entis argumenta soluta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

tantum : at nonnisi per existentiam ab eo quod est in potentia quiddam discernitur : ergo in tantum ali- quid est ens simpliciter, in quantum est existens. Adii- ciunt, nec intuitu creaturarum existentium, & Creato- ris ens esse vniuocum ; quoniam ad vniuocationem opus est, vt inferiora necessariò, & essentialiter ean- dem rationem participant ; creatura autem contingent- ter, & solus Deus necessariò & essentialiter existunt.

Contra tamen quamuis ens participialiter sum- ptum, siue prout est participium à verbo, *sum*, perin- de sit quod existens ; ceterum vt rectè monent P. Suarez d. 2. metaph. sect. 4. & Fonseca lib. 4. metaph. cap. 2. nominaliter sumi potest, & solet pro eo quod habet aptitudinem ad esse, seu existerere, sicut viuens non solum significat id quod actu secundo viuit, ac mouet sese, verum etiam id quod est principium vitæ, quod viuere potest ; qua ratione animal, esto ab omni actione vitæ superseceat, viuens tamen sen- sibile dicitur, ac definitur : at creaturæ possibiles, quantumlibet non existant, habent tamen simpliciter aptitudinem ad esse : erunt ergo simpliciter ens, ac proinde, in ratione entis cum Deo vniuoce conue- nient. Vide dicta à nobis supra lib. 2. huius operis tract. 1. per totum, vbi statuimus, ens vno sensu id est nominaliter sumptum, simpliciter dici de creatu- ris merè possibilibus ; alio verò sensu, nempe parti- cipialiter acceptum dici simpliciter de solis creaturis existentibus. At prior illa acceptio entis simpliciter talis & tamen Deo, & creaturis tantum possibilibus communis, satis est, vt ens simpliciter sit, respectu earum Deique à quo sunt possibiles, vniuocum.

19 Contra secundo : quia ad vniuocationem non re- quiritur, vt vniuocata eandem rationem necessariò, & essentialiter participant : ens igitur respectu Dei, & creaturarum saltem existentium erit vniuocum : antecedens probatur : tum quia calidum de hoc, & illo subiecto vniuoce prædicatur : cur enim genus, species, & reliqua prædicabilia sint vniuoca potius, quam accidens, quantum, & vltimum prædicabile ? sed calidum non prædicatur necessariò, & essentiali- ter de vilo subiecto, vel certè, quod satis est, non de omnibus : tum à priori, quia ad vniuocationem suf- ficat, vt vniuocata simpliciter, ac verè rationem vniuocam participant, siquidem id satis est, vt ratio illa ab iis abstrahatur, & sic abstracta omnino sit vna, & eadem, eodemque nomine designetur : at vniuo- cata rationem vniuocam simpliciter participare pos- sunt, esto eam necessariò, & essentialiter non vendi- cent, quemadmodum obiectum simpliciter, & verè cognitum denominatur, esto non sit necessaria, & essentiali ratione cognitum. Contra tertio : quoniam ens non magis analogum est respectu Dei, & crea-urarum, quam substantiæ, & accidentis si authori- tate Aristotelis standum ; at iuxta hos auctores ens non esset analogum respectu substantiæ, & acciden- tis, sed intuitu solius Creatoris, & creaturarum : ergo is modus tuendi analogiam entis parum habet ponderis, quippe qui non est ad mentem Aristotelis. Minor, haud enim de maiori potest esse controuersia, suadet hunc in modum : substantia non magis sim- pliciter, nec magis necessariò & essentialiter existit, quam accidens, cum vtrumque ab existentia actuali, & necessaria præscindat : haud ergo in eis locum ha- bet, ratio quapropter asseritur, Deum, & creaturas in ratione entis non vniuoce, sed analogice conuenire.

20 Respondent aduersarij, ens in sententia Aristote- lis esse analogum respectu substantiæ, & accidentis, eo quod materia prima de eius sententia necessariò ac tota retro æternitate sit existens : Vnde substantiæ

creata quoad materiam, quam includunt necessariò existunt, & cum accidentibus merè analogice conue- nient : quocirca modus hic tuendi analogiam entis respectu Dei, & creaturarum est ad mentem Aristo- telis, ipse siquidem eo vsus est ad explicandam analogiam eiusdem entis comparatione substantiæ & accidentis, quamuis falsò, & contra fidem orthodo- xam, quæ constituit materiam omnium, & singula- rum rerum, nec necessariò, nec æternum existere. Contra tamen, quia si ea esset mens Aristotelis, quam hi auctores arbitrantur, iuxta ipsum ens non esset analogum respectu substantiæ vt sic & acciden- tis, cum plures substantiæ, nec simpliciter, nec ne- cessariò existant, non simpliciter, quæ nimirum sunt merè possibiles, aut futura, non necessariò, quæ vi- delicet tanquam formæ ei inhærent, sed compara- tione accidentis & aliquarum substantiarum, quæ existentiam necessariam ac simpliciter talem sortiun- tur. Deinde iuxta Aristotelem ita expositum, sub- stantia foret analoga intuitu substantiæ spiritualis, & materialis, intuituque formæ & materiæ : quocirca iuxta eum ens non magis analogum esset ad substan- tiam & accidens, quam substantia ad hanc, & illam quod falsum tamen. Denique secundum philoso- phum ens non esset analogum respectu substantiæ, & accidentis vt sic, cum aliquod accidens in sen- tentia ipsius simpliciter, & necessariò existat, nimi- rum quantitas, quæ est materiæ coæua, ab ea si distinguitur, aut vbitas vagè & indeterminatè sumpta.

Alij tandem apud Arriagam disp. 11. log. sect. 4. aliter ex inæquali participatione entis eius colligunt analogiam, & censent, ens esse vniuocum in ordine ad perfectiorem substantiæ, & inhærentiam accidentis propriam : item ad corporeum, & incorporeum, &c. analogum vero in ordine ad differentias, quæ ab eo inæqualiter distant, videlicet primam, secundam, tertiam, & cæteras, quales sunt, perfectas, corpo- reum, viuens, sensibile, ininibile. Hi etiam profus displicent : tum quia omnia ferme argumenta contra P. Suarez, & eius in præfenti sectatores obiecta pos- sunt in eos reici : tum etiam, quia multo magis dif- ferunt, differentia immediatæ, & æque primo oppo- sitæ, quarum alterutra est extra rationem alterius, quam differentia mediata, & inuicem subordinata, quarum vna clauditur in alia : sed respectu horum ens est vniuocum ; à fortiori igitur erit eiusmodi intuitu illarum.

CAPVT IV.

Alia aduersus vniuocationem entis argumenta soluta.

22 Plures Thomistarum apud P. Suarez supra disp. 3. 1. metaph. sect. 2. num. 5. prope medium ita vniuo- cationem entis oppugnant. Si ens esset vniuocum respectu substantiæ, & accidentis, Dei, & creatura- rum, esset genus : at rationem generis neutiquam ob- tinet : ergo &c. maior probatur : tum, quia si esset vniuocum, esset vniuersale, at non aliud quam ge- nus : tum etiam, quia genus est vniuersale, quod prædicatur de pluribus differentibus specie in quid, admissa autem vniuocatione entis esset vniuersale, necnon prædicaretur de pluribus differentibus spe- cie, siue de similibus inuicem, vt certo certius ; & quod superest in quid ; ecquid enim potest esse ma- gis quidditarium quibilibet inferioribus, quam conceptus entis ? Consequens autem absurdum esse probatur :

probat: tum, quia Aristoteles 3. metaph. cap. 26. & 8 metaph. cap. 8. & alibi non semel, ens respectu prædicamentorum genus esse disertè negat. Aristoteli consentit B. Damascenus cap. 2. Dial. his verbis: *substantia non est species: non enim habet supra se genus, sed ipsa est primum, & generalissimum genus.* & infra cap. 30. *Ens dividitur in substantiam, & accidens non ut genus in species.* Tum quia prædicamenta omnium consensione sunt suprema rerum genera, & inter se primo diuersa, quorum neutrum esset verum, si ens esset genus in quo prædicamenta conuenirent. Tum quia Deo, & creaturis nullum genus commune esse potest, eorum enim infinita distantia genericam conuenientiam excludere videtur, esset autem eis genus aliquod commune, si ens ut sic rationem generis vendicaret. Tum quarto, quoniam in Deo esset compositio ex genere & differentia, contra quam eius summa simplicitas postulat, si ens foret genus. Tum denique, quia Deus non est in prædicamento, ut scholastici communiter censent, esset autem in eo, si ens posset in generibus numerari: siquidem à fortiori substantia ut sic respectu Dei, & creaturæ genus esset, ac proinde Deus esset in prædicamento, seu genere substantiæ.

23 Respondeo cum P. Suarez disputatio. & sect. nuper citatis num. 1. c. negata sequela: quoniam, ut ens genus sit, præter vniucationem opus est, ut differentias non transcendat, & sit extra illarum conceptum, ut sic more aliorum generum cum differentis suis compositionem faciat metaphysicam, ac species subicibiles siue subalternas constituat: ens autem, quamuis vniucum sit, iuxta non paucos aduersarios differentias suas etiam ultimas transcendit, quod & ipse satis arbitror probabile, si sermo sit de transcendentia inadæquata. Deinde, ut ens genus sit, & ad primum prædicabile spectet, verisimile est, requiri ut in prædicamento sit: cum enim Porphyrius auctor prædicabilium ea ad prædicamenta destinauerit, quod prædicamentale non fuerit, id ad nullum prædicabile spectare posse videtur: ac ens, quantumcumque vniucum, haudquaquam est in prædicamento, cum decem prædicamenta sint decem supremæ rationes inferiores ente, illudque adæquare diuidentes. Præterea non parum probabile est desiderari ad genus primum prædicabile ut habeat supra se rationem aliquam communem à qua logicè dimanet, ut ex eius proportionem liquet, cum genere naturalio: genus namque logicum alicuius genus esse debet, sicut etiam genus physicum Iuliorum ex gratia alicuius, videlicet Iulij esse oportet: quare ut genus physicum necessario præsupponit principium aliquod physicum à quo plures originem ducant, ita genus logicum præsupponere debet rationem aliquam superiorem, seu principium logicum, & vniucum & in subsistendi consequentia prius: cum ergo ens ut sic, esto vniucum, nullam rationem superiorem, saltem vniucam, præsupponat, sanè genus esse non poterit. Rursus ad genus fortassis opus est, ut certas sibi species asserat, nec per omnes longè latèque vagetur: haud enim definitur genus, quod prædicatur de omnibus differentibus specie in quid, sed potius quod de pluribus, ut latius expendimus in Dial. lib. 9. tract. 2. c. 1. paulo post medium, ens autem est ex sex transcendètibz vnum, & in omnes prorsus species manat. Quamobrem ob has, & alias conditiones cuius obuias, inuentuque faciles defendi facile potest, ens, quantumlibet vniucum sit, nihilominus haud esse genus, pro eo ac Arist. & antiqui eius interpretes insinuare videntur.

R. P. Richardi Linnei, Philosoph. Tom. III.

Et quidem sicut aduersarij ad genus vniucationem postulant, quam tamen eius definitio non exprimit ad summum enim in ea expressum habetur, quod genus debeat esse vniuersale, seu prædicabile; vniuersalitas autem, & abstractio rationis communis per intellectum nequaquam recurrit cum eius vniucatione, vel iuxta plerorumque contrariorum sententiam: ita hæ conditiones à nobis paulo supra adductæ respici non debent, eo quod in definitione generis nequaquam exprimantur, cum subauditas esse sufficiat quemadmodum subauditur vniucatio. Quid? quod, ut disput. P. Suarez loco superius citato, multorum probabilis opinio sit, accidens respectu nouem Prædicamentorum primo succedentium; item motum comparatione actionis, & passionis; nec non ens ipsum intuitu specierum eiusdem generis, & indiuiduorum eiusdem speciei, ac denique personam diuinam, ut sic, gratia trium esse rationes vniocas, nullam tamen earum esse genus: similiter ergo poterit ens vniucum esse per immediatum respectum ad substantiam, & accidens, Creatorem, & creaturas, quin hoc ex titulo rationem generis inducat. Prior autem sequela hætenus negata probatione non vrget: quod enim ens merito vniucationis sit vniuersale, nequaquam arguit, illud esse vnum aliquod ex quinque vulgaris speciebus vniuersalis, adeoque genus cum scilicet aliud esse nequeat: Siquidem non omne vniuersale comprehendere debet eo prædicabilium numero quinario: sed tantum id, quod habuerit conditiones paulo supra recensitas, aliquam certè earum si non omnes: quodque sit extra conceptum inferiorum, illumque adæquate non transcendat: vel quod non sit extra omne prædicamentum: vel quod contineatur sub aliqua ratione communi vnioca; haud enim genus solum alicuius genus esse debet, sed à fortiori species alicuius species, & sic in reliquis: vel denique quod destinata quædā inferiora non vero omnia fortiaur. Nulla autem harum conditionum conuenit in ens, ne dum omnes: proinde mirum non est, si ad nullum prædicabile eorum, quæ Porphyrius assignauit, attineat. Atque hinc constat ad secundam probationem sequela; quippe quæ contendit definitionem generis enti competere, quod tamen, etsi verum sit penes conditiones in ea expressas, secus tamen quoad eas, quæ in illa latent tantum, & hætenus sunt in transcurso insinuatæ semel atque iterum.

25 Respondeo 2. concessa sequela & negata absurditate consequentis, quod deducitur. Ad primam probationem contrariam dicendum est, Aristotelem, & Damascenum negasse, ens esse genus non in præcipuo huius quæstionis sensu usurpatum, & propterea significat meram aptitudinem ad esse, sed in alio cap. sequenti explicando iuxta quem est analogum, Ad secundam probationem contrariam: prædicamenta non sunt absolute suprema genera; quod vel ex eo constat, quia decem posteriora habent accedens se superius, & hoc respectu illorum est genus, non minus quam substantia in communi respectu quarumcumque particularium: sunt ergo suprema genera prædicamentalia eo quod ens in nullo prædicamento sit, & extra decem illas vniuersales rerum classes sit ab Aristotele collocatum: eadem ratione primo diuersa sunt eo quod in nullo prædicamento conueniant: vel suprema & primo diuersa genera fortasse dicta sunt, quia valde vniuersalia & diuersa. Ad tertiam probationem aduersariam: quod Deus & creatura reipsa infinite distent haud tollit eorum conuenientiam vniucam, aut vnitatem intellectus præcisione factam: A a talis

alis autem est generica : huic ergo intercedere nequit infinita distantia creatoris, & creaturarum. Ad quartam probationem aduersariam : sum. na simplicitas Dei, vt non vetat eum distingui ratione nostra in plures formalitates, ita nec eum componi intentionaliter ex genere & differentia vt constat ex dictis supra lib. 3. huius operis tract. 1. cap. 1. & 2. nec non in Dial. ad finem libri octau. Ad quintam & vltimam : probabilius est Deum esse in prædicamento vt fuscè à nobis explicatum est locis iam iam indicatis. Atque ens esse genus complures ingeniosi recentiores nostri, præsertim vero Arriaga disp. 7. log. sect. 1. subf. 5. & disput. 11. sect. 6. Huic etiam sententia fauere Scotum, & Gabrielem testis est Tellez in metaph. disput. 5 2. sect. 2. num. 8. quamuis ipse sequatur contrariam. Denique idem sentit Plato in sophista & Parmenide.

26 Præterea arguunt contrarij. Si ens esset vna quædam ratio abstracta ab inferioribus, quemadmodum exposcit eius vniuocatio, tanè idem sub eadem ratione prædicaretur de aliquo, quoties hoc definitur : nam genus, & post illud differentia dicitur de omni definito : sed in genere includitur ens, & etiam in differentia, aliunde vero est vnum, idemque respectu vtriusque, quam ei gratiam præstat vniuocatio : aliquid ergo vnius, eiusdemque rationis bis prædicabitur in quacunque definitione : hæc autem geminatio est inutilis, & nugatoria : haud ergo est admittendum ens esse vniucum, vnde ea sequitur super alia incommoda superius obiecta.

27 Huic argumento satis, cumulateque factum est in simili supra tract. præced. cap. 5. ibi enim visum est cum definitur substantia *ens per se* posteriorem particulam, nempe *per se* restringi à priori, eiusque restrictionis causa non significare ens, quam tamen solitarie sumpta citra dubium esset significatura, atque ita cauere ne ens prædicetur de substantia nisi semel. Similiter ergo in præsentī dicendum cum ens prædicatur in definitione hominis, verbi gratia prout clausum in genere, nequaquam postea prædicari ratione differentia, id est rationalitatis : hæc enim vi præcedentis generis cohibetur, ne quidquam aliud significet, nisi quod superaddit generi, neuè aliquid vtrique commune. Verum enim vero tam rigorosa solutio huic nequaquam est necessaria argumento, quippe quod pensi non habet aliquid in definitione bis dici : dammodo dicatur sub diuersa ratione : at in nostris principiis ens non prædicatur bis sub eadem ratione, sed sub diuersa, videlicet, prout contractum per differentiam, & genus, quæ quam sint inuicem diuersa, quis ambigat? Quocirca in eo conuenimus nos & huius auctores argumenti, quod iuxta ambos ens bis dicatur in definitione hominis, verbi gratia, primo quidem animalis beneficio, & postea cum ventum est ad rationalitatem; nec non etiam in eo quod vtrobiq; prædicetur ens sub diuersa ratione : Cæterum in eo differimus, quod iuxta illos diuersitas entis ei omnino intrinsecus congruat, haud enim de illorum sententia ens abstrahitur aut separatur à genere, & differentia haud etiam hæc sunt vicissim ab ente distincta, iuxta nos vero diuersitas entis ei veluti extrinsecus adueniat, propter abstractionem entis à partibus definitionis, & harum contrà ab ente distinctionem quoad rationes saltem vltimas & innominatas. Parum tamen interest hoc aduersariorum, & nostri discrimen, quod ad præsens institutum, & inutilem entis geminationem effugiendam attinet, vt palam est.

28 Argumentantur vltèrius aduersari sic. Vbi ratio entis sit vniuoca vnave, & abstracta ab inferioribus,

ea necessario debet esse vel absoluta vel respectiua; hæc namque denominationes sunt inter se immediate oppositæ, cum non possit dari medium inter esse ad aliud, & non esse ad aliud, esse autem quid absolutum, perinde sit, atque non esse ad aliud, & respectiuium item atque esse ad aliud : sed ratio entis in communi, & prout abstracta ab omni ente in particulari haud est absoluta, aliàs de entibus relatiuis minimè posset prædicari, haud etiam respectiua, aliàs nequaquam complecteretur entia absoluta : nulla igitur est. Huic argumento simile est quod alij opponunt, ens prout abstractum à Deo & creaturis oportere esse finitum, aut infinitum, neutrum autem esse posse. Prætermisissis aliorum solutionibus respondeo cum Francisco Mairon in tract. de vniuocatione entis eius rationem abstractam, & vniuocam haud esse formaliter, & in statu præcisionis absolutam, aut respectiuam, atque inter has duas denominationes dari medium per intellectum præscindentem ab illis conceptum entis : cæterum eam realiter sumptam, & prout identificatam cum inferioribus esse simul absolutam, & respectiuam, penes tamen aliud & aliud, non vero secundum idem. Quæ etiam solutio accommodari potest eidem argumento, si oppositas denominationes finiti, & infiniti, Deo, & creaturæ conuenientes opponat.

Arguunt denique, qui æquiuocationem entis tuerentur : Analogia perinde est, ac proportio, vt ex Cicerone, Augustino, Fabio in Dial. libro 3. tract. 2. capite 5. animaduersum est : at inter finitum, & infinitum, cuiusmodi sunt Creator, & creatura nulla potest esse proportio : ille omniscius, nos omnium insciji ac veluti Phariis, Cimmeriisque tenebris immeriti : ille cunctipotens, nos nobis relictis ne possumus nihilum : ille crassis nostræ mortalitatis radiis imperuius, nos visibiles & conspicui : ille nullo temporis, aut loci spatio definitus, nos locotum angustiis claudimur, & cum tempore rapimur eo paulo minus fugaciores : ille bonorum omnium possessione cumulatus, nos omnium egeni : quid multa?

Ille quidem totum, cætera cuncta nihil.

Quæ cum ita sint, nec de dignitate creatoris, nec de creaturarum vilitate eum putas rectè sentire, qui, vel creatorem ad aliquam cum eis proportionem, aut analogiam deprimit, vel has ad illum attollit. Quod si ens nequit esse analogum respectu vtriusque; multo minus vniucum; etsi nec proportionem habent, qui contingere potest, vt vnitatem & vniuocationem quæ quamuis proportionem superat, & cum summa distantia dñm extremorum iungi difficilior est multis partibus : sed hoc argumentum nihil habet momenti; nam inter finitum, & infinitum, Deumve, & creaturam haud est vlla proportio, quatenus hæc significat habitudinem determinatæ distantia, secus verò prout similitudinem, & imitationem quandam.

C A P V T V.

Solutio autoritatum aduersus nostram sententiam, & aliqualis contrariæ defensio.

A Ristoteles 4. metaph. text. 2. & 7. metaph. cap. 2. & 11. metaph. cap. 3. & 12. metaph. text. 28. & 7. ethic cap. 6. & alibi sæpè expressis verbis docet ens esse analogum respectu substantiæ & accidentis, Creaturæ, & Creatoris (eadem enim est iuxta ipsū, eadē iuxta cæteros omnes vtrorumque inferiorum ratio quoad præsens attinet institutum) Non longè ab Aristotele abesse